

Najaars-
vergadering
NTG

18

OKTOBER

"De kwetsbare oudere mens"

Najaarsvergadering van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

Datum : vrijdag 18 oktober 2019

Thema : De kwetsbare oudere mens

Moderator : Claar van der Maarel-Wierink

Locatie : "In de Driehoek" (Gertrudiskapel), Willemsplantsoen 1c, Utrecht

Aanvang 10.00 uur, ontvangst vanaf 9.30 uur

AGENDA VOOR DE 302de HUISHOUDELIJKE LEDENVERGADERING

1. Opening
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Notulen van de 301ste ledenvergadering (bijlage I)
4. Voorstellen aanwezige nieuwe leden
5. Voordrachten nieuwe leden (bijlage II)
6. Stemming nieuwe bestuursleden (bijlage III)
7. Begroting 2020 van de penningmeester (bijlage IV)
8. Aankondiging voorjaarsvergadering 2020
9. Wat verder ter tafel komt
10. Rondvraag
11. Sluiting

Programma Najaarsvergadering NTG

Datum: Vrijdag 18 oktober 2019

Plaats: "In de Driehoek" (Gertrudiskapel), Willemsplantsoen 1c, Utrecht:

De kwetsbare oudere mens

Dagvoorzitter: Dr. C.D. van der Maarel-Wierink

- 09:30-10:00 Ontvangst met koffie en thee
- 10:00-10:45 Huishoudelijke vergadering
- 10:45-11:00 Korte pauze met koffie en thee
- 11:00-11:15 Opening door de dagvoorzitter
- 11:15-12:00 Gerodontologie van 1.0 naar 2.0
spreker: dr. A. Visser, hoogleraar geriatrische tandheelkunde
- 12:00-12:30 **De Mond Niet Vergeten!, onderzoeksresultaten**
spreker: drs. B. V. Ho, promovendus en tandarts-geriatrie i.o.
- 12:30-13:30 Lunch
- 13:30-14:00 **Orofaciale pijn bij ouderen met dementie**
spreker: dr. S. Delwel, tandarts-MFP i.o.
- 14:00-14:45 **Ouderen met cognitieve stoornissen: hoe te herkennen en te onderscheiden van andere gedragsveranderingen op latere leeftijd.**
spreker: dr. M. G. Kat, ouderen psychiater
- 14:45-15:15 Theepauze
- 15:15-15:45 **Welke ouderen bezoeken de algemene tandartspraktijk?**
spreker: drs. P.C. Bots-van 't Spijker, promovendus en tandarts-geriatrie
- 15:45-16:30 **Welke ouderen bezoeken de algemene tandartspraktijk?**
spreker: dr. H. C. Willems, klinisch geriater en internist, UMC Amsterdam
- 16.30-17.00 Discussie
- 17:00 Afsluiting en borrel

Voorjaarsvergadering 2020

Datum: Vrijdag 17 april 2020

Plaats: De zilveren Toren, Level Eleven,
Stationsplein 51-53, Amsterdam

Thema: "Hulpbehoevende mondzorg

Najaarsvergadering (Lustrum) 2020

Datum: 30 oktober 2020

Dr. Claar van der Maarel-Wierink

Dr. Claar van der Maarel-Wierink (1979) behaalde haar tandartsdiploma in 2003 aan het ACTA. In 2007 rondde zij haar opleiding tot tandarts-geriatrie af aan het UMC St Radboud te Nijmegen en in 2013 promoveerde zij op het onderwerp 'Dysphagia and poor oral health: significant risk factors of aspiration pneumonia in frail older people'. Drie jaar geleden startte zij haar eigen tandartspraktijk MondVitaal, een tandartspraktijk met speciale aandacht voor kwetsbare ouderen. Daarnaast is zij werkzaam bij Stichting Bijzondere Tandheelkunde (SBT) in Amsterdam en is zij voorzitter van de opleidingscommissie van de differentiatieopleiding tandarts-geriatrie.

Inleiding

Er gebeurt veel op het gebied van mondzorg voor ouderen. En dat is ook nodig, want het vakgebied staat in de kinderschoenen. Afgelopen mei vond in Amersfoort het Europees Gerodontologie Congres plaats. Het congres was een groot succes en er waren deelnemers van veel verschillende nationaliteiten. Actuele ontwikkelingen zijn de drie richtlijnen op het gebied van mondzorg voor ouderen, die geschreven worden bij het KIMO. Onderwerpen van de richtlijnen zijn 'wortelcariës', 'mondzorg voor aan huis gebonden ouderen' en 'polyfarmacie'. Daarnaast hebben onderzoekers op het gebied van mondzorg voor ouderen uit Nederland en België de handen in een geslagen voor een maatschappelijk gedragen wetenschapsagenda. En tot slot houdt de nieuwe hoogleraar Gerodontologie volgende maand haar oratie. Kortom, er wordt hard gewerkt aan kwaliteit van onderwijs, wetenschap en zorg op het gebied van mondzorg voor ouderen, en dat is wat de kwetsbare oudere verdient!

Dr. Anita Visser

Dr A. Visser (tandarts MFP/ Geriatrie en restauratieve tandheelkunde) studeerde in 1996 af aan de KUN. Na haar afstuderen ging ze aan de slag als tandarts angstbegeleiding en tandarts MFP binnen de afdeling MKA van het UMCG waar zij sinds 2005 senior stafmedewerker is. Daarnaast werkt zij als docent Gerodontologie aan de faculteit Tandheelkunde van de Rijksuniversiteit Groningen en als verpleeghuistandarts op meerdere locaties in de provincie Groningen. Binnen het UMCG is zij oprichter en hoofd van het oligodontie-team en participeert zij in het Hoofd-, Halsoncologie en Implantologie team. Tevens stuurt zij de masterclasses gerodontologie aan, organiseert zij nationale en internationale congressen, geeft zij bij-, en nascholing voor mondzorgprofessionals en studenten tandheelkunde en mondzorgkunde en participeert zij actief in multidisciplinaire teams binnen het UMCG. In 2009 is zij aan de Universiteit van Groningen gepromoveerd op het proefschrift; care and aftercare for implant retained prostheses waarna zij als copromotor diverse promovendi begeleidde en begeleidt en zij op 1 april 2019 werd benoemd tot hoogleraar Gerodontologie.

Gerodontologie van 1.0 naar 2.0

Het zal u vast niet ontgaan zijn dat de vergrijzing zijn intrede heeft gedaan in onze maatschappij. Dat heeft uiteraard maatschappelijk gezien grote impact. Ook in de tandheelkunde moeten we anticiperen op deze maatschappelijke ontwikkeling. Er komen meer ouderen, ze worden gemiddeld ouder dan 20 jaar geleden en houden vaak nog tot op hoge leeftijd hun eigen tanden en kiezen, maar kunnen er lang niet altijd meer goed voor zorgen met alle gevolgen van dien. Dat maakt dat er een nieuwe zorgvraag binnen de tandheelkunde komt, namelijk de vraag naar tandheelkundige zorg voor de geriatrische patiënt, hetgeen vaak complexe zorg is door bijvoorbeeld ziekte, gedrag en medicatie. Er is echter relatief weinig kennis op dit vlak, de gerodontologie staat nog in de kinderschoenen. Tijdens de lezing zal aan u een overzicht gepresenteerd worden, waarin de recente geschiedenis van de gerodontologie besproken wordt en wordt aangegeven waar we anno 2019 met ons vak staan. Daarbij zullen de maatschappij, de werkvloer, de wetenschap en de patiënt zelf uitgelicht worden als inleiding op de boeiende lezingen van collega sprekers later op deze NTG dag.

Drs. Bach Van Ho

Bach Van Ho studeerde in 2015 af als tandarts aan de Rijksuniversiteit Groningen. Daarna was ze werkzaam in de algemene praktijk in Haren. Ze startte tegelijkertijd bij het Centrum Bijzondere Tandheelkunde (CBT) van de Vogellanden in Zwolle en is vanuit daar bij verschillende verpleeghuizen in de omgeving van Zwolle en Lelystad werkzaam. Enthousiast geworden over de geriatrische populatie begon ze in 2016 aan de opleiding tandarts-geriatrie bij de Stichting Bijzondere Tandheelkunde (SBT)

te Amsterdam. Daarnaast doet ze ook sinds 2016 een promotieonderzoek bij de afdeling Orale Kinesiologie van het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA) naar het proces en het effect van het implementatie project 'De Mond Niet Vergeten!'.

De Mond Niet Vergeten!, onderzoeksresultaten

In het najaar van 2016 is het landelijk implementatieproject 'De Mond Niet Vergeten!' van start gegaan met als doel de mondgezondheid van kwetsbare thuiswonende ouderen te behouden en te verbeteren. Middelen die het projectteam daarvoor inzette waren voorlichtingsmateriaal voor ouderen en hun mantelzorgers, scholing voor alle betrokken disciplines en het ondersteunen van interdisciplinaire samenwerking tussen zorgverleners. 'De Mond Niet Vergeten!' is uitgerold in 14 regio's, verspreid door het land. In mei 2018 heeft het implementatieteam het doel van de volgende implementatieslag bekend gemaakt: in 18 maanden 100.000 monden gezonder.

Het implementatieproject is met een wetenschappelijk onderzoek geëvalueerd door onderzoekers van de afdeling Orale Kinesiologie van het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA). De resultaten van dit onderzoek zullen worden gepresenteerd.

Dr. Suzanne Delwel

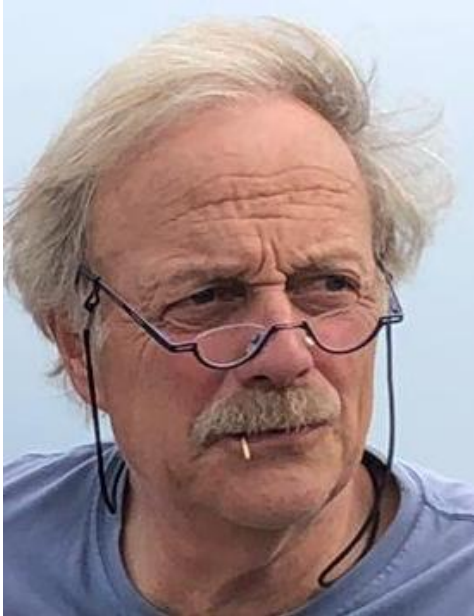
Dr. Suzanne Delwel (1983) is in 2008 afgestudeerd als tandarts aan het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA). Sindsdien is zij werkzaam als tandarts in de algemene tandheelkunde en sinds 2011 ook in de geriatrie. Onlangs is zij gepromoveerd op het onderwerp 'Orofaciale pijn bij ouderen met dementie'.

Momenteel werkt zij als tandarts bij MondVitaal in Amstelveen en bij Stichting Bijzondere Tandheelkunde in Amsterdam. Zij is bezig met de afronding van haar differentiatie Gerodontologie en is in opleiding tot tandarts Maxillo Faciale Prothetiek (MFP).

Orofaciale pijn bij ouderen met dementie

Wereldwijd hebben ca. 50 miljoen mensen dementie en de verwachting is dat dit aantal zal stijgen. In Nederland hebben we ruim 270.000 mensen dementie. Daarnaast is het niveau van mondzorg de afgelopen jaren flink gestegen en behouden steeds meer ouderen hun natuurlijke tanden en kiezen tot op hoge leeftijd. Deze combinatie zorgt voor een toename in het aantal ouderen die dementie en eigen tanden en kiezen heeft. Bij mensen met een cognitieve beperking is vaak sprake van een verminderde zelfzorg en daarmee een toegenomen kans op mondproblemen en orofaciale pijn. De aanwezigheid van orofaciale pijn bij ouderen met dementie is echter nauwelijks onderzocht. Daarnaast was er geen hulpmiddel voor de observatie van mond- en aangezichtspijn bij mensen met een cognitieve beperking.

In deze presentatie wordt de ontwikkeling en psychometrische evaluatie van de Orofaciale Pijn Schaal voor Non-Verbale Individuen (OPS-NVI) besproken. Daarnaast worden de tandheelkundige resultaten gedeeld van de Pain in Dementia Amsterdam (PainDemiA) studie, gericht op de diagnostiek van pijn bij ouderen met een cognitieve beperking of dementie.

Dr. Martin Kat

Martin Kat is vrijgevestigd psychiater / psychotherapeut in Amsterdam en werkte 20 jaar als ouderenpsychiater in de Noordwest Ziekenhuisgroep, op de afdeling Klinische Geriatrie. Daarnaast is hij consulent ouderenpsychiatrie in verpleeghuizen. Hij promoveerde aan de Universiteit van Amsterdam op het proefschrift 'The Neuropsychiatry of Dementia. Psychometrics, clinical implications and outcome'. Hij heeft een speciale belangstelling voor en doet onderzoek naar de relatie tussen psychiatrische fenomenologie en dementie. Voorts is hij docent ouderenpsychiatrie aan meerdere instituten en redacteur/auteur op dit gebied. Onlangs verscheen

zijn boek: Ouderenpsychiatrie: de praktijk, het herkennen en signaleren van psychische en psychiatrische aandoeningen.

Ouderen met cognitieve stoornissen: hoe te herkennen en te onderscheiden van andere gedragsveranderingen op latere leeftijd.

Was er tot de jaren 80 van de vorige eeuw in de ouderenpsychiatrie vooral veel aandacht voor allerlei vormen van dementie, de laatste decennia is het focus van onderzoek en behandeling meer en meer komen te liggen op (andere) psychiatrische aandoeningen zoals de (laat ontstane) depressie, angststoornissen, psychosen en persoonlijkheidsstoornissen. In de voordracht zullen overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende psychiatrische aandoeningen aan bod komen en wat de consequenties zijn voor de begeleiding en behandeling in de dagelijkse (tandheelkundige) praktijk.

Drs. Nelleke Bots-van 't Spijker

Nelleke (P.C.) Bots-van 't Spijker studeerde tandheelkunde aan het UMC St Radboud in Nijmegen. Na het afronden van de differentiatie opleiding tot tandarts-geriatrie heeft zij vanuit de Mondzorgkliniek in Bunschoten, als tandarts geriatrie een speciaal geriatrie spreekuur. Op het ACTA doet zij onderzoek naar de mondzorgverlening aan ouderen door tandartsen algemeen practici. Van haar hand verschenen meerdere publicaties op het gebied van mondzorg bij kwetsbare ouderen. Met de praktijk heeft zij deelgenomen aan het project 'De mond niet vergeten!'.

Welke ouderen bezoeken de algemene tandartspraktijk?

Wereldwijd en ook in Nederland worden de mensen steeds ouder, blijven ze langer zelfstandig wonen en behouden velen van hen tot op hoge leeftijd eigen gebitselementen. Door toenemende kwetsbaarheid, als gevolg van chronische aandoeningen, kunnen deze ouderen wel meer zorgafhankelijk worden en kan ook het onderhouden van een goede mondverzorging moeilijker worden. Daarnaast kan het bezoeken van de tandarts problemen geven. Welke thuiswonende oudere de tandarts bezoekt en wat hun karakteristieken zijn op het gebied van zowel algemene gezondheid als mondgezondheid is onbekend. In de presentatie worden de resultaten van het recente onderzoek op dit gebied getoond. Verder zal worden ingegaan op mogelijke kenmerken van ouderen die samenhangen met de mondgezondheid.

Dr. Hanna Willems

Dr. Hanna Willems (1976) werd tot arts opgeleid in het AMC, waarna ze klinisch geriater werd en internist. Ze promoveerde op wervelfracturen in de geriatrie bij Willem Lems in 2014. Ze ging na haar promotie weer terug naar het AMC, waar ze haar vak uitoefent en hoofd is van de afdeling geriatrie. Landelijk is ze voorzitter van het project Leading the Change dat zorgevaluaties stimuleert en mogelijk maakt. Thans doet ze onderzoek naar wervelfracturen en heupfracturen bij ouderen. Hanna maakt deel uit van de onderwijscommissie van de differentiatieopleiding tandarts-geriatrie.

Vitaal oud worden met een gezond gebit!

Als we niet ziek worden kunnen we gemakkelijk 120 worden... Maar hoe doe je dat? Hoe voorkom je ziekte, ontwijk je de last van chronische aandoeningen, polyfarmacie en de cascade van functionele beperkingen? Welke rol heeft de tandarts? Hoe kan de tandarts bijdragen aan gezond ouder worden? Welke keuzes zijn er te maken als patiënten wel kwetsbaar worden en hoe herken je dat op tijd? Een presentatie over veroudering en kwetsbaarheid.

Secretariaat:

Floris Vesterlaan 21 3055 BM Rotterdam

e-mail: secretaris@tandheilkundiggenootschap.nl